

NỖI CÔ ĐƠN CỦA NGƯỜI NGHỆ SĨ (7)

(Tâm Bút)

(Bài tặng riêng các học trò:

-Chris. Huỳnh, Vani Trương, Tường Vy (nhà văn), Tôn Nữ Mặc Giao (nhà văn)

Hùng Sơn (nhà văn)

Con rể Phạm Ngọc Năng, Con dâu Phạm Ngọc Tú,

[])

LỜI TTBG.

Nỗi Cô Đơn Của Người Nghệ Sĩ là một bản văn nằm trong loạt bài Những Con Chữ Dịu Dàng bấy lâu vẫn viết.

Từ một cách đùa khi gửi Chris (cậu học trò) nhờ in ra mười bản phần 7 ghi lại buổi học Chủ nhật July 1.2019, thì (theo đề nghị của Chris) trọn cả 7 phần đã trở thành một tập sách mỏng dưới ý kiến bàn bạc (cũng chỉ như đùa!) của mấy thầy trò.

*Đọc liên tục 7 phần, thấy kinh ngạc vì cái **tính nhất quán của chủ đề Cô Đơn** hiện ra ngạo nghệ trên từng trang, từng chữ; giống hệt sợi dây dài có những mắc xích liên kết khít khao, mỗi mắc là một nhân vật, một cuộc đời, một hoàn cảnh, một suy ngẫm. Tất cả (từ quá khứ tới hiện tại, từ tác giả đến bạn hữu, từ cô giáo tới học trò) đều ôm nỗi Cô Đơn riêng và cố gắng thỏa hiệp với nó trên từng cách thức mỗi người.*

*Tập sách làm ra khởi đầu từ bài viết về các “nhân vật” vừa-là-học-trò-vừa-là-bạn-hữu của TTBG. Vì vậy LỜI TÁC GIẢ cũng **chỉ dám là lời nói riêng cùng những ai có mặt ở phần 7 bản văn.***

*Cuộc sống xứ Mỹ khô khan, thì giờ qua như tên bắn, nụ cười hiếm khi nhìn thấy... vậy mà cả thầy lẫn trò từng có dịp “bay lên cao” qua những buổi học sáng Chủ Nhật nắng-mưa-lạnh-nóng thì quả đúng là đã **từng bắt gặp được hạnh phúc!** Những tiếng cười rôm rả chan hòa trong không gian nhỏ hẹp chẳng bám chút mùi danh lợi... Các câu chuyện “trong” và “ngoài âm nhạc” được linh hoạt chia xẻ cho nhau trên những notes nhạc êm đềm và những con chữ dịu dàng.*

“Ngày mai ra sao?” là điều không bất cứ ai biết được. Nhưng “cái bây giờ”, mỗi người có thể giữ lấy nó trong vòng tay riêng mình. Hãy ôm cho đầy những nỗi niềm đang có: gia đình, cha mẹ, anh em, bạn hữu, công việc, xã hội, luôn cả tình thầy trò thoáng chốc.

Cái gì cũng đều có cái giá phải trả của nó. Cái giá này do Con Người làm ra NHIỀU HƠN là do Định Mệnh. Hạnh Phúc hay Đau Khổ cũng đều là kết quả từ sự lựa chọn của chính mình. Trong trường hợp đó, sự Cô Đơn trở thành đẹp hay xấu cũng chỉ là từ CÁI NGHĨ của mình mà ra.

Trần Thị Bông Giấy.
(San Jose, Thứ bảy July 13, 2019 2:12PM)
[]

Mượn hai câu chuyện đối đáp thầy trò (thời đại Google) trong hai buổi học để “điền vào chỗ trống cho hợp nghĩa” trên bài viết “Nỗi Cô Đơn Của Người Nghệ Sĩ” phần 6 kéo dài và tắt tịt đã hơn hai tuần qua.

(Chuyện thứ nhất: Chủ nhật May 19, 2019).

Lớp nhạc sáng trời mưa, lạnh lẽo, thầy trò sáu người thật vui theo các mẩu chuyện “ngoài lề” âm nhạc, ví dụ chuyện về tư cách nhà văn Hùng Sơn (nói riêng) và giới văn nghệ sĩ hải ngoại (nói chung) theo 200 dollars bà Võ Thượng Sư Thanh Hải ban bố cho từng người, xảy ra cách đây hơn chục năm.

(Ghi chú riêng của TTBG:

Anh Hùng Sơn là nhà văn có sách bán rất chạy, chuyên trị loại chữ nghĩa mà TTBG từng được nhà văn Văn Thanh nói “tôi đó BG đọc nổi 10 dòng của Hùng Sơn, tôi sẽ chịu mất tiền cho BG!”. Dù vậy tánh tình anh rất hào phóng, dễ thương!

“Trò” Hùng Sơn lớn hơn “thầy” BG đến 10 tuổi nhưng vẫn ngồi học chung trong lớp Chủ Nhật, ngoan ngoãn còn hơn “con nít”. Lại có lần nói giữa lớp rằng anh “từng theo ngành Tình Báo trong quân đội VNCH”. Điều này đúng-sai chẳng biết, nhưng nghe câu kể đó, “thầy” BG lại thấy “on ón”, tự hỏi không biết “trò Hùng Sơn có đem áp dụng kỹ thuật Tình Báo vào lớp học này chăng?!”

Mỗi người trong lớp đưa ra một nhận xét:

*/ Vani:

-Hôm giỗ tổ Hùng Vương, chú Hùng Sơn không học nhưng vẫn tìm đến thăm lớp trong bộ áo dài khăn đóng, em cảm động lắm. Nào ngờ tuần trước nghe chú nói: “*Nhận tiền lì xì của bà Thanh Hải xong, tụi tôi kéo nhau ra sân, cười hì hì!*”, em đâm rớt xuống liền hết mọi sự kính trọng trước kia dành cho chú.

*/ Chris:

-Theo con, có thể chú Hùng Sơn nhận 200 đó là do hoàn cảnh chú đang túng thiếu. Chú cần tiền để trang trải chuyện riêng của chú.

(Qua nhận xét, thấy *cái tâm Chris rất rộng lượng.*)

*/ Ý kiến Ngọc Năng:

-Nếu là con, con sẽ không đi dự và nếu có đi dự cũng sẽ không ngửa tay nhận tiền lì xì của bà kia.

(Nhận xét: “*Rất cứng và có tự trọng.*”.)

*/ Ý kiến Tường Vy:

-Em thì nghĩ, phải dùng một chữ hơi nặng của người Bắc là “đều!” để nói lên hành động vừa ngửa tay nhận tiền vừa cười hích hích của chú Hùng Sơn.

*/ Ý kiến Ngọc Tú:

-Còn con nghĩ, chú Hùng Sơn làm hành động nhận tiền rồi quay ra chế giễu bà kia thì có thể gọi là “gấp lửa bỏ tay người”. Nghĩa là chú để cho mẹ viết bài phê bình bà kia còn chú thì cứ ngửa tay nhận tiền. Chú Hùng Sơn cũng nói: “*Có hai ông không đứng lên nhận, chắc hai ông đó bị điếc!*”

(Nhận xét: “*Tâm ngâm tâm ngâm mà đấm chết voi!*”)

*/ Ý kiến TTBG:

-Theo cô, nếu chú Hùng Sơn là một người bình thường thì mọi sự OK, đằng này chú là một nhà văn thì làm hành động đó **không được**. Cái đầu và cái tâm của một người cầm viết không cho phép họ chia tay nhận, dù là một xu, của một người như bà Thanh Hải.

Lớp học tiếp tục thật vui, mấy thầy trò cười luôn miệng. Tường Vy nói:

-Sáng nay ngủ dậy thấy trời mưa, em đã định không đến. Nhưng rồi nghĩ, trời mưa thì ngồi trong nhà, có ướt đâu mà sợ. Vậy là đi.

TTBG:

-Cuộc sống Mỹ rất khó tìm được nụ cười (Tường Vy gật), lúc nào mình cười được thì cứ nên cười. Lớp học này cũng là một cơ hội tạo cho thầy trò mình những nụ cười thú vị, đâu cứ chỉ học âm nhạc mà là chia xẻ cho nhau đủ thứ chuyện ngoài đời. Ví dụ câu chuyện về chú Hùng Sơn chỉ là một cái cớ cho mình cười thôi. Không chú Hùng Sơn thì bất cứ ai, ngay cả một người trong bọn chúng mình, cũng có thể là nguyên nhân tạo nên nụ cười cho mình.

TTBG thêm:

-Một lúc nào nếu các con thấy có tên trong một bài viết của cô thì đừng ngại, mà hãy cứ nghĩ rằng cô đang muốn giữ lại những kỷ niệm đẹp thầy trò đã có với nhau. Với một nhà văn, đề tài nằm ở khắp mọi nơi, trong cuộc sống thường ngày. Và với riêng cô, điều trên hết được cô quý yêu vẫn là kỷ niệm, nhất là những kỷ niệm đẹp.

*

**

(Chuyện thứ hai: Sáng Chủ nhật July 1.2019).

Sau ba giờ học với một bài chính tả khó, dài hơn 20 chặng phải viết, con dâu Ngọc Tú rời lớp xuống bếp nấu ăn cho chồng, con rể Ngọc Năng cũng giã từ lui về “làm cơm” cho vợ. Chỉ còn bốn thầy trò ngồi lại “tán dóc” với nhau: TTBG, Chris, Vani và Tường Vy.

Vani:

-Sáng nay, chưa ai tới lớp, một mình đứng với cô nhìn ra cửa sổ thấy Tường Vy đi vào, bóp đen, mắt kiếng đen, mặt héch lên, vẻ tỉnh bơ, giống hệt điệp viên “không không thấy”...

TTBG:

-Cô rất thú vị với chữ “không không thấy” Vani dùng.

Tường Vy cười to:

-Trên đen dưới đen...

TTBG:

-Tiếng Việt thật phong phú, dùng cách nào cũng thấy cái đặc biệt của nó, từ tiếng lóng cho đến tiếng lái tiếng nại, tiếng nào dùng đúng chỗ thấy cũng hay. Bây giờ có thêm con gái Tường Vy xin học tiếng Việt, cô thêm mừng. Tiếng Việt còn là nước Việt còn. Cứ hãy nghĩ như vậy.

Đám học trò:

-Dạ.

TTBG:

-Tiếng Việt mất là nước Việt mất. Mình bây giờ có cái gì đâu, chữ nghĩa dùng thường ngày cũng chỉ toàn tiếng Mỹ. Còn một dúm mấy anh nhà báo lá cải viết tiếng Việt mà nếu cũng nhảy qua làm cho Mỹ thì tiếng Việt cũng tiêu luôn.

Vani:

-Dạ, tiêu hết, tạo cơ hội cho cái tiếng Việt ngọng nghịu của ông Việt Cộng Bùi Hiền ở trong nước lên chân...

TTBG:

-Các tờ báo tiếng Việt như Thăng Mỗ, Triều Thành gọi được cho mình ý niệm rằng đất nước vẫn còn, mặc dù không ai đọc hết...

Chris:

-Nó không có giá trị.

TTBG:

-Nhưng ít nhất nó vẫn xài tiếng Việt...

Chris:

-Dạ.

TTBG:

-... Thử tưởng tượng đến một hồi mà không còn nhìn hay nghe thấy một câu một lời tiếng Việt nào trên xứ sở này thì sẽ ra sao? Trên bản đồ thế giới đâu còn tên nước Việt...

Chris:

-Còn chứ cô.

TTBG:

-Còn CS thôi, đâu có miền Nam VN.

Tường Vy:

-South VN thì không còn.

Chris:

-Oh, dạ dạ.

TTBG (tâm sự):

-Cô có một quan niệm rất khác với những anh bạn trong giới văn nghệ cô gặp ở Nam Cali trong chuyến đi vừa rồi. Người ta thì toàn nói chuyện lớn, kiểu như Tập Cận Bình với Donald Trump, bên Dân Chủ bên Cộng Hòa chửi lộn nhau (Chris cười) nhiều khi giết nhau nữa (Vani: Dạ). Anh em trong gia đình ngồi ăn với nhau cũng có thể để xảy ra gây gổ vì chủ đề Donald Trump, bên ủng hộ bên không ủng hộ. Còn cô, mấy cái đó không quan trọng. Cô cũng không cần làm cái chuyện hô hào chống Cộng này kia, nhưng mà cô chủ trương dạy mấy đứa con nít nói tiếng Việt cho chính xác, dùng đúng ngữ vựng văn phạm, giữ lấy cái lễ giáo truyền thống của người Việt, tiên học lễ hậu học văn. Có thêm một đứa học trò nói tiếng Việt là mình thêm một chút yên lòng rằng nước Việt sẽ còn tồn tại cách này cách khác. Điều đó cũng có nghĩa cô đang góp tay làm một cái gì cho dân tộc Việt.

Học trò:

-Dạ, cô nói đúng.

Tường Vy:

-Phải nhận một điều, khi mình còn đi học một môn gì thì thấy mình vẫn như một đứa con nít.

Vani và Chris:

-Đúng rồi.

TTBG:

-Nếu nói như Tường Vy thì đó là điểm may lớn nhất cô có được: *“Suốt 33 năm trên đất Mỹ, cô chỉ toàn giao thiệp với trẻ thơ. Vì vậy mà tư tưởng và chữ nghĩa cô vẫn còn chưa bị ‘nhuộm bẩn’ theo mùi danh vọng, tiền bạc”*.

Tiếng cười cả đám vang lên rộn rã.

*

**

Tường Vy:

-Em muốn mua cho Vy Anh một cây violon tốt, cô có thể chỉ cho cách mua? Với cây violon, đi đâu nó cũng có thể mang theo.

TTBG:

-Đúng. Điểm đáng mê nhất của đàn violon là ở chỗ đó, nhất là đối với một người nghệ sĩ có cái tâm hồn gypsy, phiêu bạt, điều ấy lại càng đáng mê hơn nữa.

Vani hỏi:

-Xin cô có thể giảng cho em nghe thế nào là “tâm hồn gypsy phiêu bạt”?

TTBG đáp:

-Có vô số người chơi violon, từ trình độ tầm thường đến tầm cỡ quốc tế, nhưng không phải ai cũng được gọi là “gypsy phiêu bạt”. Cô chỉ kể ra chuyện này rồi các em muốn luận sao thì luận về bốn chữ ấy:

“Có một cô học trò, chồng là bác sĩ, con là bác sĩ, đến xin học với cô. Trông vẻ trưởng giả kiêu cạo lắm. Trong bảy năm học, cô cứ nghe cổ hỏi hoài, ‘làm sao đàn được như cô, nhất là làm sao có được cái phong thái nghệ sĩ như cô đã có?’ Cô trả lời: ‘OK bây giờ về bỏ ông chồng bác sĩ, bỏ đứa con nha sĩ, bỏ hết xe cộ tiện nghi, cửa nhà sang trọng, xách cây violon đi bụi đời một thời gian thì sẽ tìm ra cái phong thái ấy ngay’. (Cả bọn cười ồ) Đó là sự thật.”

Tường Vy:

-Cái đó nó thấm vô máu...

Vani:

-...Với cô thì thấm mấy chục năm, thấm cả đời rồi.

(Cả bọn lại ồ cười).

TTBG:

-Chưa hẳn. Có những người cầm đàn violon cả đời nhưng mà họ không... không... cô chẳng biết nói sao...

(Chris đỡ: ...*Trái qua*)...

TTBG (tiếp):

-.. Hãy tưởng tượng violon là loại nhạc khí giang hồ thì người kéo violon ít nhiều cũng phải có cái dáng giang hồ.

Vani:

-Có phải đó là cái dáng gypsy như cô nói?

(Tường Vy cười một mình.)

TTBG:

-Từ căn bản, chữ *gypsy* định nghĩa cho một mẫu người thuộc vùng Bắc Âu, kết thành bầy đàn du mục trên một chiếc xe ngựa, lang thang từ tỉnh này qua tỉnh khác, làng này qua làng nọ, đến đâu là ngừng lại đó hành nghề nhảy múa, ca hát kiếm tiền. Cuộc sống họ rất nghèo nhưng rõ ràng là tự do vui thú.

-Ngay cả những người chơi violon loại biểu diễn quốc tế cũng khó mà tìm ra được người có dáng *gypsy* khi mà chung quanh họ toàn là hào quang, danh vọng, tiền bạc, thành ra không tạo được cái style của một mẫu *gypsy* phiêu bạt. Khi nhận học trò violon, có ba điểm căn bản đầu tiên cô gieo vào óc họ:

1/ Dáng đứng vừa bất cần đời lại cũng vừa rất khiêm nhường (như thể trên thế gian chỉ mình họ với cây violon tri kỷ!) 2/ Lấy cây archet chĩa thẳng, quay một vòng, thấy không vướng mắc gì, thì đó là không gian rộng rãi thích hợp để vùng vẫy. 3/ Cuối cùng là ý nghĩ: Cây violon luôn được mệnh danh là “Vua của âm nhạc”; vậy làm sao để tưởng tượng mình đang ở trên trường đấu bò, phải chiến thắng con bò chứ không để bị bò húc ngã. “Con bò” mệnh danh cho trái tim người thưởng ngoạn và “kẻ đấu bò” chính là sắc vóc, tài nghệ và sự thu hút của người chơi violon.

TTBG tiếp:

-Mình nắm được khái niệm như vậy thì mình mới tạo được cái dáng *gypsy*. Hẳn nhiên đó chỉ là nói trên lý thuyết chứ một người chơi violon có đạt được những lời chỉ dẫn để cấu thành cái style của một kẻ *gypsy* hay không lại là chuyện khác.

Đem ra cây violon của mình, mở hộp, tôi nói:

-Đây là cây đàn giang hồ mấy chục năm của cô. (Giơ tay chỉ vào hộp) Lót bên dưới thân đàn, cô để một chiếc chemise mỏng, bên trên mặt đàn, một cái khác nữa. Ngay dưới cần đàn, ở chỗ lõm trống, cô để hộp phấn và cây son. Còn cái túi đeo vai thì bỏ hai cái quần jean, vài cuốn sách, bàn chải khăn lông và dăm ba vật dụng cần thiết. Thế là đầy đủ và sẵn sàng cho một cuộc ra đi.”

Cả đám học trò ồ cười, vẻ thú vị.

Tường Vy:

-Em cũng có cái tánh thích đi bụi đời, mỗi lần nhìn máy bay là cứ mơ các chân trời xa xôi, nhưng mà em nghĩ em không có cái can đảm để buông bỏ tất cả mà đi được, giống như là mình vẫn bị ...

Chris (tiếp lời):

-...ràng buộc.

Tường Vy:

-Vâng, ràng buộc.

TTBG hỏi:

-Hồi trẻ thì sao?

Tường Vy:

-Em chưa kịp làm cái gì hết là đã đi lấy chồng rồi!

Cả bọn cười ồ.

TTBG:

-Có ông chồng lo cho thì sướng quá!

Chris:

-Ưa đi bụi đời mà lại lấy chồng! (Cười hà hà)

Vani: (Giọng từng từng):

-Bây giờ đẻ ra bốn đứa con cũng khó mà đi...

TTBG:

-... Khó giang hồ lắm.

Vani (vẫn giọng từng từng):

-Bốn đứa thì còn giang hồ gì nữa cô?

TTBG:

-Cái đó nhiều khi mình nói cho vui chứ thực ra mỗi người đã được Thượng Đế chỉ định cho một số phận từ trước khi mình chào đời rồi. (Vani: Dạ) Ngay hồi còn nhỏ, cô chưa một lần nghĩ đến việc lập gia đình. Trái lại, bất cứ lúc nào nghe xa xa mơ hồ một câu nhạc với tiếng violon là cô lại thấy ngứa ngáy đôi chân như muốn bỏ đi. Cũng không hiểu tại sao. Hình như định mệnh đã thế nên cứ xui cô làm gì thì làm chứ dính vào chuyện hôn nhân là bị gãy tức khắc. Suốt cả đời đã thấy chứng minh điều ấy. Cô luôn tự biết số phận mình như vậy nên chẳng bao giờ mơ tới hôn nhân. Bây giờ ở tuổi già mới thấy sự chia xẻ vợ chồng trong hôn nhân là cần thiết. Vậy đừng có lo, ông Trời đã đãi mọi thứ cho mình hết rồi. Lúc này Vani, Tường Vy, Năng, Tú hay Chris lo cho người chồng người vợ mình thì ở tuổi già sẽ được họ lo lại cho mình.

Chris:

-Thiệt không cô? Con chỉ thấy là con vừa rửa xong đồng chén thì thằng cu Hiếu đến cạnh, nói: “Daddy, can you help me?” Thế là thằng nhóc cầm cái chén để cái kịch, bà xã để thêm cái kịch nữa...

Vani:

-Nhưng sau này già mình có thể nhờ mấy đứa nhỏ.

Tường Vy:

-Bây giờ thì chưa đủ già.

TTBG:

-Không phải mình nhờ tụi nó, con mình thì dĩ nhiên nó thương mình rồi, nhưng nói nhờ là nhờ người chồng hay người vợ. Cái gì cũng phải có hồi chung cuộc. Ví dụ buổi học hôm nay rồi cũng phải tới giờ thầy trò chia tay. Vợ

chồng cũng vậy. Khi mình còn trẻ thì dễ bị những điều gọi là hục hặc tình cảm làm cho rối loạn cuộc sống, nhưng nếu mình cố gắng vượt qua thì rồi ai cũng phải đi đến giai đoạn mệt mỏi của tuổi về chiều, sự hăng nồng tàn đi, lúc ấy vợ chồng nương tựa, tối lửa tắt đèn có nhau.

Rồi tôi đọc vu vơ bốn câu ca dao:

*“Thang nào cao bằng thang danh vọng,
Nghĩa nào trọng bằng nghĩa vợ chồng?
Trăm năm nước chảy đá mòn,
Xa nhau ngàn dặm dạ còn nhớ thương.”*

Tường Vy:

-Bây giờ là phải cảm ơn ông chồng trước tiên, ví dụ mình đi học đây mà cho tới giờ này ông không nói năng gì, không gọi kêu réo mình về...

Vani giọng từng từng:

-Biết sao không gọi? Mình off điện thoại rồi!

Mọi người cười ha hả.

Tường Vy:

-...Chứ không thì, (giả giọng chồng), *“Em đang làm gì đó, đi về đi, sao tới giờ này vẫn chưa về.”*

TTBG:

-Thế từ trước ông có gọi vậy không?

Tường Vy:

-Không. (Cười)

TTBG:

-Chưa bao giờ hỏi?

Tường Vy:

-Thì sáng nay em cũng nói, em đi học nhạc, từ đó đến đến giờ không thấy gọi.

TTBG:

-Như vậy tốt quá.

Tường Vy:

-Em thì thích đi chơi, thích cái này cái kia, thích làm thơ viết văn, thích đọc sách, đại khái, thích mơ mộng lãng mạn, thích đi chụp hình hoa. Ba em ngày xưa cứ nói *“con là đứa sống trên mây, không thực tế”*. Còn ông xã em lại rất thực tế, rất chừng mực, nhờ vậy mà ông giữ cho mình không đi hoang được. Chứ nếu em lập gia đình với một người cũng mơ mộng lãng mạn như mình thì đã vắng lâu rồi.

TTBG:

-Đúng.

Tường Vy (cười bẽn lễn):

-Cho nên mới OK.

TTBG:

-Nhưng nếu hai vợ chồng mà cùng thực tế quá thì cũng thật chán...

Chris:

-Thấy khô khan quá.

TTBG:

-...Cứ nghĩ tới tiền bạc không thì khổ quá. Đồng tiền là cái ổ đầu tiên làm cho con người không tìm ra hạnh phúc. Anh em, cha mẹ, con cái có thể quay lưng với nhau vì đồng tiền, nói gì vợ chồng hay bạn bè, họ tộc? (Quay qua Tường Vy) Nói thật, không cứ là bây giờ mà ngay từ khi còn trẻ, trong chuyện tình cảm, cô chỉ mong gặp người HIẾU và TÔN TRỌNG được cái đam mê âm nhạc văn chương trong mình chứ chẳng mong người ấy LA dân văn chương, âm nhạc.

Tường Vy:

-Đúng rồi, đúng rồi.

TTBG:

-...Mong họ đừng có ép mình bằng lòng ích kỷ muốn chiếm hữu mình cho riêng họ mà quên mất mình cũng có nhu cầu sống với những gì riêng trong tinh thần mình nữa.

Tường Vy:

-Nhiều khi em không biết là tốt hay xấu với hiện trạng này: Ông xã em không bao giờ đọc sách văn chương thi phú, không có gì hết, mà chỉ đọc các sách tôn giáo. Cho nên nhiều lúc mình đọc một cái gì hay, muốn chia sẻ với ông cũng không được, ông không hiểu, ông không *care*..

Vani (giọng tỉnh bơ):

-Mai một đừng chia sẻ với ông nữa.

TTBG nhận xét:

-Như vậy cũng cô đơn lắm.

Tường Vy gật:

-Vâng. Về sau tình cờ làm cho mình giống như là muốn đi tìm người khác để chia sẻ... Mà điều đó nhiều khi cũng nguy hiểm, cứ chia sẻ với một người nào đó riết rồi trở thành thân thiết, lại nảy sinh tình cảm. Cho nên lắm lúc em cũng bị những tư tưởng đó nó đánh nhau, mình phải đi chia sẻ với người khác vì không thể giữ trong lòng được.

Vani (giọng khô hài):

-Mà phải tìm đúng người để chia sẻ.

(Chris cười).

Tường Vy:

-Phải tìm người nào hiểu văn thơ...

Vani (giọng vẫn từng tưng):

-Vậy thì mỗi tuần đến đây chia sẻ với Cô và tụi này.

Mọi người ồ lên cười.

TTBG nhận định:

-Nhưng mà cũng cô đơn.

Vani (trở giọng nghiêm trang):

-Tường Vy nói đúng đó. Nhiều khi ... (chuyển giọng châm chọc) giống như mình ngồi đây học, phone tắt đi, chứ đừng ngồi đây “trời, này giờ ông gọi” ... Đẹp qua một bên đi!

TTBG:

-Tường Vy may mắn lắm đó. Kê! Ông không đọc sách cũng được, nhưng nếu ông để cho mình thoải mái trong cái không gian của mình là mừng, là quá quý rồi...

Tường Vy:

-Ông xã em rất OK, em muốn đọc bao nhiêu thì đọc, khuya sớm gì đọc cũng không sao.

TTBG kể:

-Cô em gái Kiều My của cô dưới Santa Ana mới là tội nghiệp. Cô rất tài hoa cả âm nhạc lẫn văn chương. Cô chuyên trị mảng văn học Âu Châu trong tờ Văn Uyển ngày xưa cô thực hiện. Đọc các bài Kiều My viết, mình thật nể theo cái hiểu biết thâm thúy của cô ấy. Vậy mà hai mươi năm ở với một anh chồng vừa có tánh đố kỵ lại vừa cả ghen, bị kèm kẹp đến trở thành ám ảnh, nhìn đâu cũng thấy như đang bị người khác theo dõi. Vì vậy mà loạn thần kinh.

TTBG tiếp:

-Cái ghê gớm tàn độc nhất của con người là lòng đố kỵ. Giữa vợ chồng mà có điều này thì lại càng thêm kinh khủng. Mozart 35 tuổi chết trong nghèo nàn đói khổ cũng chỉ vì lòng đố kỵ tài năng của Salieri, nhà soạn nhạc đầy đủ danh vọng tiền bạc sống cùng thời với Mozart, đến nỗi có lần Salieri bật tiếng than: “*Chúa ơi, sao đã sinh ra tôi lại còn sinh ra cả Mozart nữa!*”.

(Ngừng một chút):

-Cho nên cô vẫn nói, thà cô sống một mình như trong mấy chục năm qua, không sợ ông chồng kèm kẹp từ tư tưởng cho đến cuộc sống. Ở với con cái, cho dù chúng không hiểu chữ nghĩa mình thì ít nhất chúng cũng để cho mình sống yên trong thế giới riêng mình. Sách vở mình muốn mua bao nhiêu cũng được. Lần đi Los Angeles tuần trước, chính Vân San không thích đọc sách đã dẫn mẹ đến một tiệm sách cũ nhất nước Mỹ, chờ đợi hàng giờ cho mẹ lựa đọc từng cuốn, rồi bỏ tiền ra mua cho mẹ. Nhưng, thử tưởng tượng, nếu trong đời sống này mà còn ông TNH thì cô ra

sao? Ông hiểu văn chương, yêu văn chương, nhưng cái lòng yêu đó chưa đủ lớn để có thể trấn áp đi những tình cảm nhỏ nhoi khác. Và khi tình cảm nhỏ nhoi nổi lên thì cô hay ông cũng sẽ bị rơi vào tâm lý như Tường Vy nói là “*đi ra ngoài kiếm một người khác để chia xẻ tâm sự*”. Mọi tan nát khởi đi từ đó.

Cả lớp im lặng.

TTBG phân tích:

-Mỗi người có một định mệnh. Cái kiếp của Tường Vy là ngòi bút mà mơ mộng nhưng có người lo lắng bảo bọc cho mình. (Chris cười lớn). Hoặc cái kiếp Vani là không cần đọc sách, luôn Chris cũng vậy, ngoài chủ yếu là giữ sao cho đời sống vợ chồng được bình thường êm ấm.

(Thở dài):

-Chứ còn có những nghệ sĩ, cô thấy rất tội nghiệp. Ngặt nổi, nếu đã là nghệ sĩ thì cái đầu ấn đầu tiên trong số phận họ là “cô đơn”. Điều đó hầu như là một sự bắt buộc để đánh đổi những tài hoa đã nhận từ Thượng Đế. Van Gogh, nhà danh họa Hòa Lan, bên giường chết, đã nói với Théo Van Gogh: “*Em có thể đem cho anh tất cả nhưng em không thể đem cho anh một người vợ và những đứa con*”.

(Kể):

-Năm 1992, viết về Van Gogh trong Tài Hoa Mệnh Bạc tập I, đưa ra câu nói đó, cô chưa thấm được chiều sâu ý nghĩa. Lúc ấy cô đang ở với ông TNH, danh vọng, tiền bạc, hạnh phúc bình yên đầy đủ. Nhưng về sau càng đọc lại càng thấy thấm. Một họa sĩ vĩ đại của thế giới mà lúc cận kề cái chết vẫn thềm một mái gia đình, thì phải hiểu rằng mái gia đình của Vani, của Tường Vy, của Chris, của Năng, hay của Ngọc Tú đang có trong tay là quý lắm so với cuộc đời của nghệ sĩ.

(Chậm giọng):

-Phải hiểu điều đó. Khi mình hiểu điều đó rồi thì mình mới biết trân trọng cái gì mình đang có. Van Gogh mà còn đưa ra tư tưởng ấy thì xá gì những người như cô? Nhiều khi cô cũng ước mơ một sự chia xẻ trong hôn nhân lắm chứ (Tường Vy cười rúc rích) nhưng mà mình ngạo mạn không thềm nói ra thôi. Thấy người ta có đôi có cặp, mình cũng bùi ngùi cho sự cô đơn của mình. Nhưng nếu mình biết chấp nhận số phận thì rồi mọi thứ cũng OK, suông sẻ.

Vani:

-Dạ đúng.

TTBG:

-Cô không biết ngày nào cô nằm xuống nhưng mà cô đã sẵn sàng hết mọi thứ cho cô rồi. Ít nhất là nhìn thấy hai đứa con không cô đơn như mình là đủ mừng.

(Biện giải):

-Không phải ai cũng chịu nổi sự cô đơn đâu. Có nhiều người sợ cô đơn lắm. Mà khi người ta đã sợ thì cứ tìm cách lấp kín nó bằng nhiều hành động hay cách thức tẻ nhạt. Đàn ông cũng vậy, đàn bà cũng vậy. Có nghĩa, người ta giải tỏa sự cô đơn bằng những ngoại tại nhất thời nhưng nguy hiểm.

(Cười):

-Hồi còn trẻ cô hay nói câu *“Tôi không bao giờ cô đơn với nỗi cô đơn của tôi”*. Nhưng bây giờ cô hết dám nói. Câu này xuất phát từ một bài hát nổi tiếng của Pháp. *“Tôi có cô đơn làm bạn rồi thì đâu cần tìm ai làm bạn nữa”*. Thấy ngạo mạn không? Nhưng, để nói được câu đó thì phải là người có cái tinh thần rất mạnh. Mà thiệt. Nỗi cô đơn nó bám dính vô da thịt mình, thân thiết với mình, (hạ giọng), nếu chịu đựng được nó thì cũng phải là ghê gớm lắm. Thành ra cô luôn cầu mong cho tất cả những ai chung quanh đừng bao giờ đi vào bước cô đơn cô đã nhận. Cô mong cho tất cả họ đều bình thường. Cứ bình thường mà sống cuộc sống bình thường, đừng ước mơ xa xôi viễn vông gì khác. Cô nói thiệt.

Tường Vy cười hích hích:

-Bởi vậy nhiều khi nghe em than thì má em hay nói: *“Được cái thằng như vậy là tốt lắm rồi, đừng có than nữa.”*
Mọi người ồ cười.

Chris:

-Nhìn lên mình không bằng ai nhưng nhìn xuống thì vô số kẻ không bằng mình.

TTBG kể:

-Hôm đầu tháng Sáu, tình cờ cô nhận được những lời của một nam độc giả gửi qua Facebook nhân đọc tác phẩm *Một Truyện Dài Không Có Tên* của cô.

“Ngày xưa tôi là một người lính bình thường và.. bây giờ tôi cũng có một đời sống thật bình thường. Vì vậy nhân vật TTBG qua "Một Truyện Dài Không Có Tên" có một cái gì đó rất lôi cuốn đối với tôi. Mơ ước, ngưỡng mộ nhưng hình như cũng có đôi chút lo sợ. Cái giá phải trả cho một Tài Hoa không dễ ai cũng chịu đựng được. Hạnh phúc (nếu gọi là hạnh phúc) tôi đang có thì giản dị, bình thường lắm. Như cơn gió mát giữa trưa hè, chén cơm biết ngon khi lòng đang đói, như cú phone lâu ngày con gái gọi lại "Có khỏe không ba?" Chỉ vậy thôi, để rồi ngày qua ngày...”

Đến lúc đọc BG tôi mới tự hỏi “Cái mình đang có phải chăng là hạnh phúc? Hạnh phúc tìm thấy dễ dàng vậy sao?” Tôi có đôi chút nghi ngờ.

Nhưng thôi, xin lỗi BG nếu BG không nghĩ vì ngưỡng mộ mà tôi đã quá đà trong cảm xúc.”

Sau đó, cô đã trả lời vị độc giả này:

June 14.2019

Cái Bình Thường mới chính là Hạnh Phúc. Phải trải qua một đời đầy nước mắt, BG mới dám xác nhận với anh điều đó, và khuyên anh nên giữ chặt nó trong tay (nếu có).

TTBG tiếp:

-Dẫn ra câu chuyện lá thư vừa rồi là cô cũng muốn nói ở đây điều ấy. Hạnh phúc là như thế. Vấn đề nằm ở chỗ: cái xây dựng thì thật khó nhưng cái phá vỡ lại rất dễ. Mình xây một cái nhà nhiều khi mất cả 6 tháng, một năm, nhưng mà tíc tắc, chỉ trong một tiếng đồng hồ, nó dễ dàng bị kéo sập. Gần nhà cô có một căn bị giạt trong chốc lát nên cô biết.

Tường Vy:

-Có một bài hát Mỹ... Hồi đó nghe, em cứ tưởng tượng là mình sẽ có một cái *relationship* giống như cặp tình nhân trong bài hát. Một người giống như con chim, một người tượng trưng cho cơn gió. Người tình cơn gió nấp vào dưới cánh người tình con chim, đẩy cho người đó đi lên cao, lên cao hoài. Bài hát rất dễ thương.

Vani (giọng giễu cợt):

-Lên tận mây xanh luôn!

Tường Vy (ngây thơ):

-Ồ, giống như vậy, *support, total support*.

TTBG lắc đầu:

-Điều đó có lẽ chỉ xảy ra trong chữ nghĩa, chứ ngoài đời thì khó. Trường hợp có là như nhà văn Margaret Mitchell viết cuốn *Gone With The Wind*, được ông chồng ủng hộ hết lòng thì mới cho chào đời một tác phẩm lớn như vậy. Cũng có những người may mắn. Một nhà văn khác, Virginia Woolf, rất nổi tiếng, bị tâm thần, cũng được ông chồng nâng đỡ tối đa. Đến một hồi Virginia Woolf tự tử chết thì điều đó cho thấy nhà văn cũng không chia xẻ được với chồng nội tâm riêng.

(Cười):

-Ai cũng bảo "*Người cô đơn là người mạnh nhất*". Chữ "mạnh" trong câu đúng là thật. Phải có một nội tâm rất mạnh, con người mới có thể chấp hành một cuộc sống cô đơn. Nhất là đối với những nghệ sĩ. Tuy nhiên, cho đến hồi không chịu nổi sự cô đơn nữa thì người ta đi tìm cái chết. Đó là những trường hợp như Van Gogh, như Maiakovski...

(Giọng thần nhiên):

-Còn cô, nếu ngày nào nghe tin cô chết thì đừng có ngạc nhiên. Cô biết cô sẽ end-up đời mình bằng việc đó. Em gái cô, cô còn sợ điều ấy hơn nữa. Nhưng mà mình chấp nhận tất cả những gì số phận đưa đến cho mình.

Tường Vy:

-Tụi em còn đang học cô...

Vani kể:

-Còn em, nói thiệt với cô, em chưa bao giờ thấy cô đơn...

Tường Vy (tiếp ngay, giọng giễu):

-... Bạn rộn quá không có thì giờ để cô đơn nữa!

Vani (điệu chân thật, thơ trẻ):

-Không có thì giờ nghĩ cho bản thân, em nói thiệt. Từ hồi bước chân qua Mỹ, em làm việc *non-stop* tới giờ, chưa biết nhận thất nghiệp là gì, lúc nào đầu óc cũng bận rộn trong cuộc sống. Để ba đứa con chúng nó quần em tới tấp, rồi công việc hãng xưởng liên tục, nghĩa là (Chris cười hích hích) chưa bao giờ có *cái feeling "How to cô đơn"*, (mọi người ồ cười). Cái cô đơn mình tìm không được. Giống như cô nói, khi mà mình cô đơn thì mình phải ở trong một cái *room* không bị ai quấy rối, ôm tâm sự buồn riêng. Chứ còn em, bận rộn quá, không tìm được cái cô đơn. Thành ra nghe cô nói "*cô đơn đến nỗi phải end-up cuộc đời bằng sự tự tử*" thì đó thật là điều quá, quá sức tưởng tượng của em.

TTBG:

-Tại vì cái định mệnh của Vani không ...

Vani:

-Ý em cũng muốn nói như thế.

TTBG tiếp:

-...Cô đang nói cụ thể. Thực ra nếu mình nhìn hình ảnh Van Gogh, hình Maiakovski, Modigliani..., những nghệ sĩ lớn cô từng viết ra trong bộ Tài Hoa Mệnh Bạc thì mình nhìn ngay được sự cô đơn hiển hiện rõ rệt trên vóc dáng, khuôn mặt họ. Có nghĩa, khi Thượng Đế đặt cho mình một định mệnh cô đơn là không chỉ đặt trong tâm hồn thôi mà còn là trên hình thể bề ngoài nữa, đặc biệt nhất là từ đôi-mắt-cửa-sổ-của-linh-hồn. Đó chính là nét đặc thù đầu tiên nơi họ. Không cách nào lẫn lộn giữa họ với thiên hạ chung quanh cho được.

(Cười xòa):

-Còn nhìn Vani, đâu ai thấy cái nét cô đơn? Cô đang nói theo nghĩa đen lẫn nghĩa bóng. Xét bề ngoài cả Tường Vy lẫn Vani, chắc chắn chẳng ai dám gán cho cụm từ "*thuộc loại người mang số phận cô đơn*".

Vani kể:

-Em xin nói cho cô với mọi người nghe, đến giờ này em vẫn chưa biết đổ xăng.

TTBG bật cười:

-Là bởi có người đổ giùm cho rồi!

Chris:

-Thiệt không chị? Mấy chục năm qua Mỹ...

TTBG:

-Có người hầu hạ kể bên thì có gì mà gọi là cô đơn.

Vani:

-Còn chuyện giặt đồ nghe cô. Có một bữa em giặt xong, tự lấy ra, mà cái máy mua lớn quá nên thò tay không tới được dưới đáy. Em mới lấy cái đồ gấp xà lách gấp mấy đôi vớ nhỏ nằm tuốt bên dưới, thiếu điều lộn đầu xuống đó

luôn. Ông xã em thấy vậy nói, “*Từ rày không cho mẹ làm điều này nữa. Sao mà tội nghiệp dữ vậy trời!*” Rồi ông kêu mấy đứa nhỏ, hoặc ông làm luôn chuyện giặt đồ, không cho em làm nữa.

Mọi người cười.

TTBG:

-Còn sướng hơn Tường Vy nữa.

Tường Vy và Chris cười hích hích.

Vani:

-Đồ xăng cũng vậy, cô. Cái đầu em còn mạnh nhưng cái tay yếu, cầm bơm xăng không kéo nổi. Từ đó em không đồ xăng luôn, cho tới bây giờ em chưa bao giờ biết đồ xăng (Tường Vy cười hích hích). Có một bữa hai đứa gây lộn, em giận quá, (Chris: Nhưng mà chị vẫn cần người đồ xăng?) xách xe đi đại, mà cũng không biết đi đâu nữa, nhưng cũng cứ tấp vô cây xăng, tính giả bộ xuống đồ, ai ngờ ông ngồi phía sau hồi nào không biết, lúc đó mới nói “*Để anh đồ cho*”.

Vani kể tiếp:

-Mấy bà chị ở tiểu bang xa, em ít khi nào gọi phone nhưng mấy bà cứ hay gọi kiếm, hỏi lâu quá sao không liên lạc, lặn mất tiêu chẳng thấy sủi tăm sủi bọt gì cả. Em muốn yên không bị ai đụng chạm...

Tường Vy (giọng giễu):

-Muốn cô đơn cũng không được.

(Mọi người cười ồ).

Chris:

-Cây muốn lặn mà gió chẳng ngừng.

TTBG:

-Như vậy thì không bao giờ được mang số phận cô đơn.

Vani (giọng ngây thơ):

-Thành ra muốn đóng cửa phòng lại để cô đơn, muốn lắm mà không ai để cho mình cô đơn hết.

TTBG phân tích:

-Thật ra, hai chữ “cô đơn”, trong tâm hồn bất cứ ai cũng đều có. Nhiều khi nằm một mình nhớ cái này nghĩ cái kia thì cũng có thể gọi đó là trạng thái cô đơn. Nhưng điều mà này giờ thầy trò mình đề cập chính là “**SỐ PHẬN CÔ ĐƠN**” ẩn hiện trên đủ mọi mặt của một con người”. Nói cách khác là số phận đã được ông Trời chỉ định.

Với Tường Vy và Vani, cô dám chắc không bị mang số phận đó, mà ngược lại, đùa chơi, phải gọi là “số phận nữ hoàng, luôn có người phục vụ.”

Còn định mệnh của kẻ cô đơn là chỉ *phục vụ cho kẻ khác mà quên ngay chính họ*.

Ở đây cô không nói chữ “quên” theo ý Vani nói. Cái quên của Vani không phải là cái quên vừa kể. Vani quên mình trong công việc, nhưng công việc đánh đổi lại cho em tiền bạc, đời sống bình an. Vani có nhớ một lần sau buổi học chiều thứ Sáu, thầy trò tâm sự, Vani biết cô đang bị phiền não vì một người thuê nhà, nên bảo ‘*Hay cô biểu người đó dọn đi đi*’... Cô đáp: ‘*Không nữa*’.

Vani:

-Dạ, em nhớ buổi đó.

TTBG:

-Câu chuyện thế này, để cô nhắc lại:

Cô hỏi Vani, “Có bao giờ gặp cái cảnh đời sống như cô thế này không?”

Vani đáp: Chưa bao giờ.

Cô nói: “Hai thầy trò đang ở cùng một tiểu bang, một thành phố, nhưng rõ ràng có hai định mệnh khác nhau. Ông Trời sẽ không bao giờ cho Vani gặp những người như cô đang gặp, và cô cũng sẽ không bao giờ gặp được những người trong đời sống Vani.”

TTBG tiếp với cả đám học trò:

-Định mệnh chính là như vậy. Mà khi mình hiểu rõ điều đó, chấp nhận đi trên con đường Thượng Đế đã chỉ định thì mình sẽ không buồn. Vani và rất nhiều học trò thuở trước đều thấy rất tội nghiệp cô khi nhìn cuộc sống cô, nhưng mà thật, chẳng hề ai biết rằng cô đang rất thoải mái...

Vani giọng ngập ngừng:

-Hồi mới học với cô, em nhớ... (ngập ngừng hơn) Cô nằm ngủ trên salon...

TTBG (bật cười):

-Bây giờ cô vẫn ngủ như thế!

Vani (chậm từng chữ):

-Em thấy cái tay mình yếu mà nghĩ tới cô, lớn tuổi, thì nói thiệt... (Giọng e ngại) Em nghĩ đáng lẽ cô phải được chăm sóc tốt hơn. (Quay qua Tường Vy) Minh nghĩ vậy. Cuộc sống ở Mỹ này cái giường cái nệm là cái căn bản nhất (nhấn mạnh) mà cô không có... mình cảm thấy xót xa cho cô lắm. (Chậm từng chữ) Cái *sofa* để mình ngồi chớ không phải...

Tường Vy (tiếp):

-... Để ngủ.

TTBG cười lớn:

-Nhưng mà tất cả có tin là cô rất OK theo điều đó?

Chris:

-Có lẽ cô thấy quen nằm ngủ như vậy, cái sofa có dính hơi hám cô rồi... cô bị ám ảnh...

TTBG:

-Không, không phải ám ảnh. Mà nếu gọi là ám ảnh thì có lẽ xuất phát từ điều cô sắp kể ra đây:

“Trước khi lập gia đình với ông TNH, mỗi người đều có một cuộc sống độc thân rất dài. Cô quen ngủ một mình. Mà căn phòng nào cô lưu trú, từ Sài Gòn lên Dalat, xuống Nha Trang, rồi qua bên Tây, bên Mỹ... cũng đều có một lối trang bày giống hệt. Nghĩa là trong phòng phải đầy những sách. Không hẳn những quyển sách sắp bày ngăn nắp trên kệ mà là vương vãi nơi đầu giường, cuối tủ, trên mặt sàn, nơi bàn viết, tự do thoải mái. Cô không coi sách chỉ là những trang giấy, mà đối xử với chúng y hệt như những nhân vật có linh hồn đang sống cùng cô, bao chung quanh, làm cho trái tim cô ấm, tâm hồn cô an ổn. Thêm ý nghĩ khác: Một chỗ ngủ tiện nghi quá dễ làm nảy sinh sự lười biếng trong khi cô lại là đứa rất mê làm việc.”

(Cười, nhấp thêm ngụm trà Vani vừa rót vào tách):

-Sống cùng ông TNH, điều kể trên vẫn được tiếp tục với sự thông cảm của ông. Căn phòng khách nhà cô rất rộng, ba mặt tường đầy sách, cái đàn piano à queue kê chính giữa, trên có đặt cây violon giang hồ, dưới chân đàn là tấm chăn, ban đêm trải ra cho cô và Âu Cơ ngủ, ban ngày xếp lại cất vào tủ. Kéo dài trong suốt nhiều năm. Rất nhiều người kinh ngạc vì cách ngủ của mẹ con cô như vậy. Họ xót xa và đặt vấn đề tại sao lại không ngủ trên giường, hay tại sao không tạo cho Âu Cơ vật chất sung sướng. Thì cô trả lời, không phải là cô không thể mua giường, một chục cái còn mua được huống hồ một cái, nhưng bởi cô HOÀN TOÀN KHÔNG QUAN TÂM đến chỗ ngủ, chỉ quan tâm duy nhất chỗ làm việc. Nằm giữa ba bức tường sách, hễ có ý tưởng nào nảy sinh, cô bật dậy ghi liền lên trang giấy.

(Ngừng một lát):

-Đó là cô. Riêng với Âu Cơ (cô không cố tình nhưng bởi vì nó cứ quẩn sát bên cô như hình với bóng lúc còn nhỏ thành ra phải chấp nhận những cái gì cô trải nghiệm) thì cô giải thích: *“Con nít bên Mỹ được nuông chiều quá trên mặt vật chất, sớm thành người ỷ lại. Mà vật chất thì luôn luôn tăng chứ không hạ. Vật chất và tinh thần giống như cái cân có hai cái đĩa, hễ đĩa bên này nặng thì đĩa bên kia phải nhẹ. Ngay từ nhỏ, nếu huấn luyện được cho con chịu đựng cam khổ thì sau này nó sẽ không bị vật chất cuốn hút làm phí hoài thời gian.”*

Với lý luận này trên Âu Cơ, cô thấy mình đã đúng.

Cô kể cho nghe chuyện này:

Lúc ông TNH bỏ đi, Âu Cơ mới 8 tuổi. Cô dọn sang nhà khác, phòng ốc nhỏ hẹp, không thênh thang như nhà cũ.

Một bữa trong phòng sách, Âu Cơ ngồi chơi trên sàn, còn cô đứng tính toán một mình. Cô tự lẩm bẩm: *“Bây giờ nếu kê cái giường nệm vào thì sẽ phải dẹp đi cái bàn viết. Mà để cái bàn viết thì Âu Cơ ngủ dưới đất tội nghiệp, trời đang vào mùa lạnh. Chẳng biết tính sao?”*

Bất ngờ nghe tiếng nó nói sau lưng: “*Mình cần cái bàn viết hơn mẹ ơi. Cái bàn cho mẹ ngồi viết văn, con cũng ngồi kê học bài, chứ mình đâu có cần cái giường.*”

Cô quay lại, thật kinh ngạc khi thấy nó vừa nói mà vẫn vừa đang chơi với món đồ chơi của nó.

Chấp lâu cô bảo: “*Nhưng nếu mẹ cứ để con ngủ dưới đất như vậy thì mấy bác nhà văn bạn của bố sẽ trách móc mẹ, như có lần mẹ bị bác Văn Thanh trách, bảo rằng tại sao mẹ bắt con sống như vậy...*”

Tức thì Âu Cơ đáp, giọng rất chững chạc người lớn: “*Mình đâu cần họ, mình chỉ cần cái gì tiện cho mình thôi.*”

TTBG cười:

-Bây giờ cô vẫn là như vậy.

Vani:

-Có, em biết, em có được cô dẫn xuống coi căn phòng cô hiện tại. Sách cũng đầy, y trang như những lời cô vừa kể.

TTBG:

-Vani là học trò mà còn đau lòng cho cô thì huống hồ con cái đứa nào mà chẳng đau. Nhưng cô nói thật, từ chuyện đó mà cô nhận ra là mình đã đạt được hai điểm: Thứ nhất, “***Chẳng vật chất nào quyến rũ nổi cô***”. Thứ hai, “***Cô dám sống và làm đúng theo những gì mình muốn mà chẳng nề hà khen chê dư luận.***” Đó là hai cá chất ***tối cần thiết*** cho một con người có một lý tưởng đeo đuổi chứ không chỉ là nhà văn hay nghệ sĩ.

Vani:

-Cô nói vậy chứ mùa đông lạnh chết cô ơi.

TTBG:

-Thì cũng đã trải qua biết bao mùa đông rồi. Tại vì Vani không có định mệnh của một người nghệ sĩ nên tưởng như vậy mà không nhận ra điều rằng “***Đối với mẫu người này, vật chất được xem rất nhẹ.***”

Trong tác phẩm Tài Hoa Mệnh Bạc, cô đã viết:

Một lần có kẻ đặt câu hỏi với Modigliani:

“Có phải cuộc đời anh chỉ kéo dài một chuỗi những bất hạnh đau đớn?”,

thì chàng ngang nhiên trả lời, giọng có phần trách móc, nhưng rõ ràng kiêu hãnh:

“Không! Điều gì đã làm bạn nghĩ thế? Tôi luôn luôn là một người hạnh phúc.”

Lạ thay, Modigliani đã nói thật.

*Với một nghệ sĩ, hai chữ “hạnh phúc” mang ý nghĩa khác biệt so với kẻ bình thường. Họ thường phải chịu đựng một kiếp sống vật chất nghèo khó, ngoài ra tinh thần còn thêm biết bao thống khổ. Tuy nhiên, **khí một nghệ sĩ nói rằng họ hạnh phúc tức là họ đã rất thành thật với chính họ.** Beethoven¹, điếc đặc và cô đơn, trong một lá thư đã*

¹ Luwig Van Beethoven, nhà soạn nhạc vĩ đại Đức, 1770--1827.

viết rằng, “Chỉ những người nghệ sĩ hay những học giả uyên bác mới mang nỗi hạnh phúc sâu xa bên trong nội tâm họ.” Còn Rodin² đưa ra nhận xét, “Một nghệ sĩ thực sự là người sáng tạo tác phẩm với nỗi tột độ hân hoan.”

TTBG cười, tiếp:

-Cũng vậy, cô luôn luôn nói mình hạnh phúc. Ở hiện tại này, hạnh phúc biểu tỏ rằng đang có con trai con gái dâu rể ở cạnh; có đám học trò hiểu biết, dễ thương, vẫn gặp cuối tuần; có những người thuê nhà tử tế làm hàng xóm thân thiện... Cô quý từng chút một hạnh phúc cô hiện nắm. Do đó mà trong cuộc sống có những cái vất vả xảy ra làm cho mình buồn bực thì cô bỏ qua rất dễ. Quan trọng là mình phải biết tự hòa giải với chính mình, y hệt như lời của Chris có lần kể cho cô nghe về cách dạy mấy đứa cháu. Hạnh phúc chính là như vậy.

Vani:

-Dạ.

Tường Vy:

-Hồi xưa lúc em mới cho mấy đứa con học đàn với cô, thấy nhà cô thiếu cái này thiếu cái kia mà nhà em thì cái gì cũng dư quá, có lúc em đã nghĩ tới điều mang đến cho cô, xong một hồi em nghĩ không phải là cô không có...

Vani (lập lại):

-Đúng, không phải cô không có.

TTBG:

-Cũng như Vani từng đề nghị mang cho cô cái giường (cười).

Tường Vy:

-Em thấy trong nhà em dư giường nên cũng muốn mở miệng hỏi cô có muốn lấy cái giường không (cười). Nhưng sau, giao thiệp lâu với cô, thêm đọc nhiều sách của cô, hiểu phân nào tư tưởng cô, em nghĩ, “*không phải là cô không có mà tại vì cô lựa chọn cách sống như vậy*”.

Vani:

-Thì cũng như lúc nãy Vani nói, mình cũng muốn đáp ứng cái giường để cô nằm cho thoải mái.

TTBG:

-Cám ơn Vani và Tường Vy đã quan hoài đến cô, nhưng có điều này mong tất cả hiểu. Thực sự cô rất thoải mái với hai chữ Tự Do cô đạt được trên đủ mọi khía cạnh, mọi hình thức. Cô thấy mình sống thanh thản, không áy náy tâm hồn, đêm nằm ngủ không có gì hối tiếc lương tâm. Đó là hạnh phúc. Còn cái giường, cái xe, cái nhà... chỉ là phù du tạm bợ. Cô cũng đâu phải giàu có gì mà chê bai vật chất người khác đem lại cho mình. Nhưng với vật chất, luôn

² Rodin (điêu khắc gia lừng danh người Pháp, 1840--1917)

luôn cô chỉ thích CHO nhiều hơn là NHẬN. Cô quan niệm mọi thứ nhẹ nhàng lắm. Điều quan trọng nhất chính là cái đầu mình nghĩ, biết đủ là đủ, đợi đủ đến bao giờ mới đủ, như nhà thơ Nguyễn Công Trứ nói.

Tường Vy và Vani:

-Đúng, cô nói đúng.

TTBG:

-Tri túc tiện túc đãi túc hà thời túc

Tri nhàn tiện nhàn đãi nhàn hà thời nhàn.

TTBG tiếp:

-Có điều lạ là bất cứ ai đến ở nhà này, hay sống gần cô, một hồi rồi cũng đều vô tình bị tâm hồn và nếp nghĩ của cô làm cho thay đổi, họ gần như cũng biến thành nhẹ nhàng như cô vậy. Mà những người ở nhà cô toàn “thứ dữ” không à. Có một cô là mẹ hai đứa học trò cũ. Chung quanh giới sống cô ấy toàn bác sĩ kỹ sư. Thành thử cô luôn luôn từ chối mỗi lần cô muốn mời cô đi đến một đám tiệc nào của cô. Từ chối bởi không thích nghe cái lối trò chuyện của giới nhà giàu, toàn đem vật chất ra mà so đo, chẳng có mấy chút tinh thần chân thật. Dù vậy cô này vẫn giữ cho cô một nỗi quý trọng theo kiểu của cô. Đến một hồi ngã ngựa, tìm đến cô, cô vẫn giang tay chào đón cô rất chân thành.

Vani:

-Có phải cái cô mà bữa ngồi đây hát với mình không cô?

TTBG:

-Đúng. Hơn chục năm xưa lúc mới giao thiệp, nhìn về đời sống dư dả sung túc của hai vợ chồng cô ấy thì tâm hồn cô cũng bị chút động vọng. Nhà cửa paid-off, everything paid-off, hãng xưởng paid-off. Cô nghĩ, *“giá cái nhà cô được paid-off như vậy thì tha hồ cho cô rảnh trí mà đánh đàn, viết văn”*. Thành ra dạo ấy, đôi khi cô cũng tự hỏi *“Ông Trời có bắt công không?”*

Nhưng rồi cô chật hết những tư tưởng ấy. Cô tự nhủ: *“Không được, Thượng Đế ban cho mình điều khác. Cái của mình, người ta mơ cũng không được, ví dụ như sự tự do, sự thoải mái cô đơn, mặc dù người ta không nhìn thấy cái khó khăn mình phải đối diện, không thấy những thực tế mình phải tự thân lo lắng. Người ta chỉ thấy sao lúc nào mình cũng phong lưu, văn chương liên hồi viết xuống, âm nhạc ào ào tuôn chảy. Người ta thấy mình hay đi du lịch VN, lại biết rằng mình không bao giờ khóc (mà, không khóc có nghĩa là chỉ cười!) Người ta thấy mặt nổi của đời sống mình mà không thấy mặt chìm. Và mình cũng chỉ thấy ở người ta cái mặt nổi, nhà cửa sang trọng, chồng con yên ấm, nhưng đâu có biết bên trong nội tâm hay đời sống họ có những đau khổ thế nào.”*

Chris:

-Cô nói đúng.

TTBG:

-Nội mà thấy cái deal với Sở Thuế của cô ấy không thì cô cũng đủ sồn óc.

Vani:

-Trên nước Mỹ sợ nhất là dính vào Sở Thuế...

*

**

TTBG:

-Điểm khác biệt giữa một nghệ sĩ và người không nghệ sĩ là ở cái “**thành thật và không thành thật**”. Thường con người vẫn bị nô lệ vào tính giả dối theo bề ngoài cho dù đã rớt xuống hố. Còn người nghệ sĩ thì điều ám ảnh trí não họ là một cái gì lớn hơn cái bề ngoài. Cô mượn câu chuyện vòng vòng để nói, đối với cô, cái bàn cái ghế, cái nhà cái cửa không là gì hết. Dù vậy, cô rất cảm kích tấm lòng của Vani, của Tường Vy đã từng nghĩ đến điều mang cho cô cái giường để nằm ngủ cho êm lưng. Cô rất *appreciate* điều đó. Nhưng mà...

Vani:

-Em *care* cho sức khỏe cô.

TTBG:

-... Cô có cái tánh thế này “*Người khác cho cô cái gì, cô cũng đều trang trọng mà nhận*”. Trong nhà cô có một cô giáo thuê một phòng, nấu món gì cũng đem mời cô với Ngọc Tú ăn. Có lần cô nghe Tú kể: “*Con nói với cô Phú nếu cô cứ mời con ăn hoài thì con nói mẹ không cho cô nấu nướng nữa*”. Dù biết là Tú nói giỡn nhưng cô vẫn rầy nó: “*Đừng nói vậy, tội cô Phú.*” Từ đó, cô Phú không dám mời Ngọc Tú ăn, lại nói riêng với cô: “*Em chỉ dám mời chị.*” Cô đáp: “*Ừ, em cho cái gì chị cũng lấy*”.

Thật ra cô ăn uống rất khảnh khao, cũng không bao giờ quan tâm đến cái ăn nữa. Nhưng cô vẫn nhận cái gì cô Phú biếu. **Không phải nhận của cho mà là nhận tấm lòng người cho**. Hơn nữa, với bản chất tế nhị, cô **không nở từ chối** có thể làm tổn thương cô ấy, nên cứ vậy mà ráng ăn chút chút cho cổ vui lòng.”

Chris và Vani:

-Dạ, cô nói đúng.

TTBG:

-Cô là rõ ràng như vậy. Chừng nào thấy cô ngã thì biết là cô ngã, còn không thì đừng có lo cho cô. Cô đã tự hứa với mình bao giờ viết xong 10 tập Tài Hoa Mệnh Bạc thì cô mới chết. Bây giờ chỉ mới đang bắt đầu tập thứ sáu. Chưa chết đâu! Mấy đứa nhỏ con Vani, con Tường Vy chưa giỏi tiếng Việt thì cô không cho phép mình chết.”

Mọi người cười ồ.

Chris:

-Thêm nữa là chị Vani phải đàn piano cho nhuyền mà không cần có hình cô đặt bên cạnh...

Vani:

-Nhờ vậy mà mình cứ còn gặp cô hoài hoài.

TTBG:

-Những buổi học thế này chính là những liều thuốc bổ vô giá cho cô đó.

Tường Vy:

-Mới nhắc là chồng đã gọi rồi nè.

(Lúc ấy đã gần 1 giờ trưa).

TTBG:

-Thôi mình tan hàng.

Chris:

-Dạ cảm ơn cô.

TTBG:

-Chris đi ra đi, để cô đẩy cái bàn vô góc cho. Đó, con thấy thoải mái không, khi học thì mình kéo bàn ra, còn hết học lại đẩy bàn vô, rộng được một khoảng lớn. Đâu có vật chất gì quan trọng ở cuộc đời này?

Vani:

-Tự do là trên hết sau khi chú Hoàng đã bỏ đi, như trong một bài viết của cô mới đây.

Tường Vy (hỏi kháy):

-Vậy Vani có thấy thoải mái như cô không?

Vani la lên:

-Trời ơi, ba đứa nhỏ ở nhà gọi “*mẹ ơi, mẹ đâu rồi?*” làm sao mà thoải mái như cô được...

Tường Vy phì cười:

-Ăn cơm, nhiều khi em muốn bung một tô vừa ăn vừa đọc sách cho đã, nhưng đâu có được, ông chồng kêu dọn cơm thì phải vào ăn với chồng, hết cả hứng thú mơ mộng một mình!

Cả bọn cười ồ.

(HẾT)

[]

Trần Thị Bông Giấy
(*Bài viết xong tại San Jose, thứ Năm July 11. 2019 3:29PM.*)

[]